

Valtiovarainministeriö

Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen

Selvityshenkilö Lauri Tarasti

Oulun kaupunkiseudun kuntien kannanotto koskien valtion aluehallinto
ja maakuntahallinto uudistustyötä sekä tulevaisuuden kunta –
hanketta

Oulussa 8.1.2016

OULUN KAUPUNKI JA SEUDUN KUNNAT

Matti Pennanen
Kaupunginjohtaja

Jukka Weisell
Talousjohtaja

Hallituksen linjausten mukaan itsehallintoalueet perustetaan 2019 alkaen monitoimialaisiksi. Itsehallintoalueille osoitetaan sosiaali- ja terveydenhuollon lisäksi pelastustoimen, maakuntien liittojen tehtävät, ELY-keskusten alueiden- ja elinkeinoelämän kehittämistehtävät sekä mahdollisesti ympäristöterveydenhuolto. Toimeksiantonsa mukaisesti selvityshenkilön työn tavoitteena on selvittää ne tehtävät, jotka siirrettäisiin perustettaville itsehallintoalueille.

Selvitystyöhön liittyen ministeriöt ovat lausunnoissaan esittäneet monia kunnille kuuluvien tehtävien siirtoa perustettaville itsehallintoalueille. Oulun kaupunkiseudun kunnat (Hailuoto, Ii, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu ja Tyrnävä) pyytävät huomioimaan selvitystyössä tässä muistiossa esitetyt kannanotot.

Itsehallintoalueiden tehtävissä tulee keskittyä valtion, maakuntaliittojen ja erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä niihin kiinteästi liittyviin tehtäviin.

Itsehallintoalueen tehtäviä ei tule alkuvaiheessa kasvattaa liikaa, koska tehtäväkokonaisuus on pelkästään sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta erittäin laaja. Itsehallintoalueiden tehtävissä tulee keskittyä valtion, maakuntaliittojen ja erityisesti sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä niihin kiinteästi liittyviin tehtäviin (mm. pelastustoimi ja ensihoito). Näiden tehtävien järkiperaistaminen pitää olla uudistusten lähtökohtana. Myöhemmin tulevaisuudessa voidaan edelleen arvioida itsehallintoalueiden ja kuntien tehtävien järjestämisvastuuta.

Nykyiset LVM:n hallinnonalaan kuuluvat tehtävät tulisi siirtää itsehallintoalueille eikä miltään osin siirtää valtakunnan tasolle..

Liikenne- ja viestintäministeriö nostaa launnossaan esille sen, että ministeriön hallinnonalalla ei ole nähtävissä tehtäviä, joihin tarvittaisiin erillistä valtion aluehallintoviranomaistahoa. Oulun seudun kuntien näkemys on, että mikäli valtion aluehallintoviranomaistaho poistuu alueilta, niin nykyiset LVM:n hallinnonalaan kuuluvat tehtävät tulisi siirtää itsehallintoalueille eikä miltään osin siirtää valtakunnan tasolle. Muuten ei pystytä huomioimaan näiden tehtävien vaatimia alueellisia erityispiirteitä erityisesti elinkeinoelämän kannalta.

Tulevaisuuden kunnan rooli on hyvinvoinnin, elinvoiman, yrittäjyyden ja työllisyyden edistäjä sekä kuntademokratian vahvistaja.

Kunnat näkevät valtiovarainministeriölle osoitetut ministeriöiden kannanotot erittäin ristiriitaisina suhteessa samaan aikaan valtiovarainministeriön toimeksiannosta toteutettavaan tulevaisuuden kunta –hankkeeseen, jossa määritellään parlamentaarisen valmistelun pohjalta visio tulevaisuuden kunnasta vuonna 2030. Tämän työn tavoitteena on määritellä kuntien rooli ja tehtävät sekä asema suhteessa perustettaviin itsehallintoalueisiin. Painopisteinä tarkastelussa ovat kunnan rooli hyvinvoinnin, elinvoiman, yrittäjyyden ja työllisyyden edistäjänä sekä kuntademokratian vahvistajana.

Ympäristöterveydenhuollon siirtyminen rikkoisi seudullisesti järjestetyn kokonaisuuden.

Kuntien elinvoiman ja yrittäjyyden kannalta ympäristötoimen ja ympäristöterveydenhuolto, rakennusvalvonta, jätehuolto ja joukkoliikenne voidaan parhaiten hoitaa kuntien tai kuntien yhteistyötehtävinä. Oulun seudulla edellä mainitut palvelut lukuun ottamatta rakennusvalvontaa on tuotettu laajassa seudullisessa yhteistyössä taloudellisesti ja vaikuttavasti. Ympäristöterveydenhuollon siirtyminen rikkoisi seudullisesti järjestetyn kokonaisuuden, johon kuuluu myös ympäristösuojelu.

Rakennusvalvonta on jatkossakin oltava kuntien tehtävänä.

Kunnat ovat halunneet pitää rakennusvalvonnan kunnan perustehtävänä vaikka sisällöllistä yhteistyötä kaupunkiseudulla on tämänkin osalta toteutettu laajasti. Rakennusvalvonta on jatkossakin oltava kuntien tehtävänä, koska se liittyy kiinteästi kaavoitukseen, maankäyttöön ja rakennettuun ympäristöön sekä vaikuttaa omalta osaltaan yhdyskuntarakenteeseen ja sitä kautta myös palveluiden järjestämiseen. Lisäksi rakennusvalvonta on keskeinen kumppani rakentamisen laadun kehittämisessä ja uusien innovaatioiden sekä kasvun aikaansaajana.

Joukkoliikenne on suurilla kaupunkiseuduilla keskeinen kuntien yhteinen tehtävä.

Joukkoliikenne on erityisesti suurilla kaupunkiseuduilla keskeinen kuntien yhteinen tehtävä. Sillä on liittymäpinnat kaavoitukseen, työssäkäyntiin ja palveluiden saavutettavuuteen sekä muuhun arjen toimivuuteen. Jätehuollon tehtävät linkittyvät kunnan muihin tehtäviin erityisesti energiahuoltoon. Oulun alueelle on rakennettu mm. laajaa aluetta palveleva jätteenpolttolaitos ja biojätteen mädättämö, jotka molemmat hyödynnetään energiatuotannossa. Lisäksi elinkeinoelämän kannalta jätehuoltoon liittyy Oulun seudun kunnissa monia alueellisia innovaatioita, joita voidaan hyödyntää alueen ja valtakunnan kasvun aikaansaamisessa.

Jätehuollon tehtävät linkittyvät kunnan muihin tehtäviin erityisesti energiahuoltoon.

Kokonaisuutena edellä mainituilla toimialoilla on merkittävä rooli kunnan ja kaupunkiseudun maankäytössä, kestävän yhdyskuntarakenteen ja terveellisen elinympäristön ja elinkeinoelämän turvaamisessa sekä ilmastonmuutokseen vastaamisessa, jonka vuoksi näitä tehtäviä ei ole järkevää siirtää itsehallintoalueille. Mikäli jokin näistä edellä mainituista kunnalle tärkeistä palveluista siirtyy itsehallintoalueille vie se pohjaa elinvoimaiselta kunnalta ja kaupunkiseudulta.